

Upravljanje knjižnic – 7

prof. dr. Primož Južnič

Druga stopnja

Komuniciranje

**Knjižnica in njena
prezentacija v javnosti**

Podoba – “Imidž” - Predstava

Podobo knjižnice oz. njeno predstavljanje v javnosti, v BIZ zaznavamo kot enega večjih problemov oz. izzivov.

Tega pogosto uporabljamo kot argument s katerim podpremo različne razvojne strategije knjižnice in njene dejavnosti, ali pojasnjujemo zakaj nismo dovolj uspešni pri svojih prizadevanjih.

Knjižnično dejavnost lahko vrednotimo tudi po tem, kako je le-ta razumljena in sprejeta v javnosti.

Pogled na reprezentacijo

Pojem reprezentacija:

Družbeni proces predstavitve dogodkov, fenomenov, skupin, ki v konkretne oblike postavlja ideološke koncepte, ki dajejo pomen objektu predstavitve. Predpostavlja, da dogodki, fenomeni, skupine (...) nimajo naravne pojavnosti, ampak jih so-oblikuje način, na katerega so 're-prezentirani.

Raziskovalno izhodišče

Spreminjanje stereotipov, podobe in njih pomena o knjižničarstvu in njeni dejavnosti, razumemo kot enega izmed dejavnikov in kazalcev prehoda v postmoderno dobo.

Knjižnica in knjižničarji

- **Status / podoba, lik, imidž; idealna knjižničar/ka**
»Ali ti uporabniki sploh vedo, kakšen svet znanja, sprostitev, poti demokracije jim ponujamo?«
- **Stereotipi: podoba v množičnih, popularnih medijih.**
- **Širjenje in spreminjanje stereotipa, vezanih npr. na spol ali znanje.**
- **Alternativni pristopi: družbeni vidik**
  - Informacijska tehnologija,
  - Podoba ženske v družbi,
  - knjižničarji kot organski intelektualci,
  - knjižnica kot prostor.

Raziskovalni vprašanja

1. Kako sta knjižničarska stroka in njena dejavnost konstituirana v specifični medijski obliki.
2. Kako se knjižničarska stroka in dejavnost vpenja v širše družbene prakse.

Raziskovalni hipotezi

1. Vpliv knjižničarske stroke in njene dejavnosti na medije (glamurozno, legitimacija).
2. knjižničarji kot organski intelektualci (vpetost v širše družbene teme, ki mobilizirajo in uporabljajo področje za širše družbene cilje).

Analiza časnika Delo

Dnevni časniki imajo poseben pomen v obveščanju bralcev in so primerni za analizo, saj odražajo širše razsežnosti določenih pojavov in dogajanja v družbi.

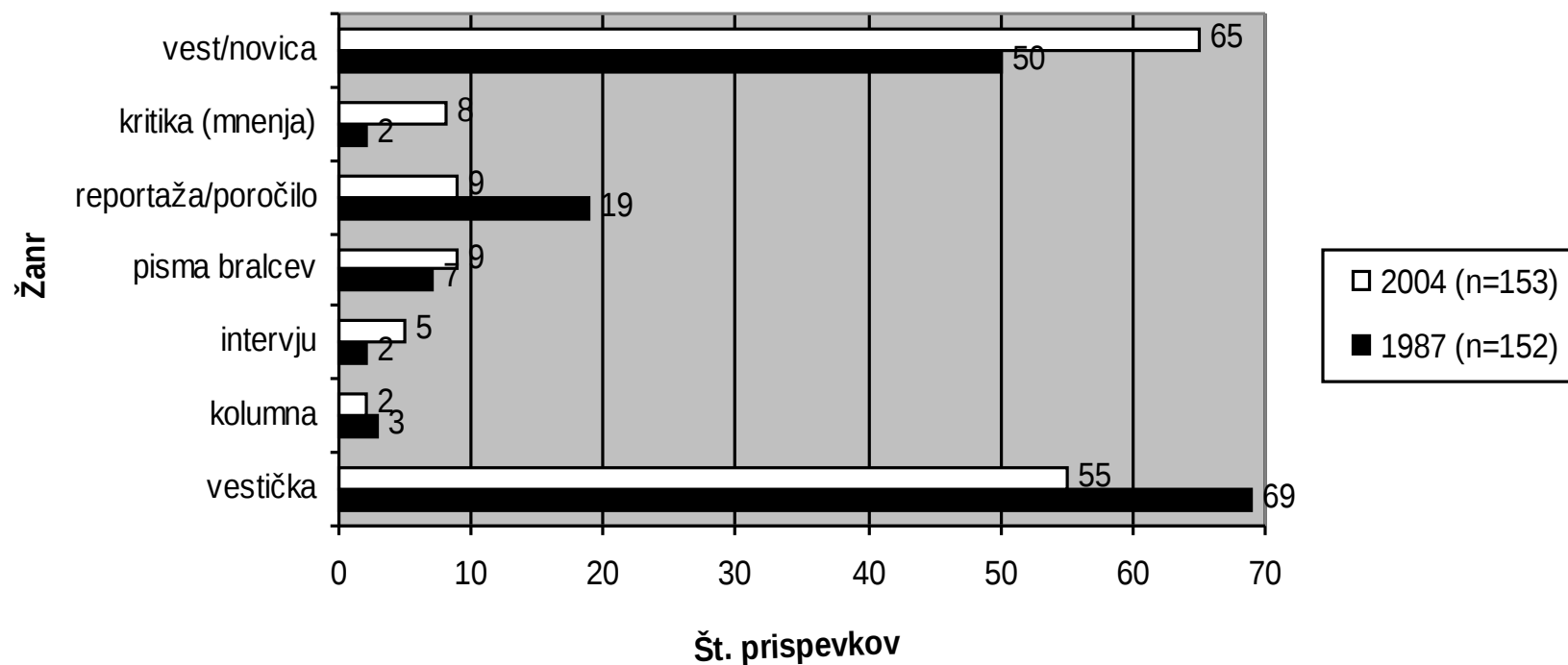
Metode

1. kvantitativna analiza: značilnosti objavljajanja prispevkov (čas, avtorstvo, zvrst prispevkov, umeščenost v shemo časopisa)
2. kvalitativna analiza: načini oblikovanja vsebine prispevkov (mesta argumentacije) - diskurzivni in semiotični model
3. Leto 1987 in 2004 (uvajanje študija na univerzitetnem nivoju – odraz kontinuitete, različne družbene, politične in ekonomske razmere)
4. čez 300 prispevkov (prispevki z besedami knjižnica, informacija)

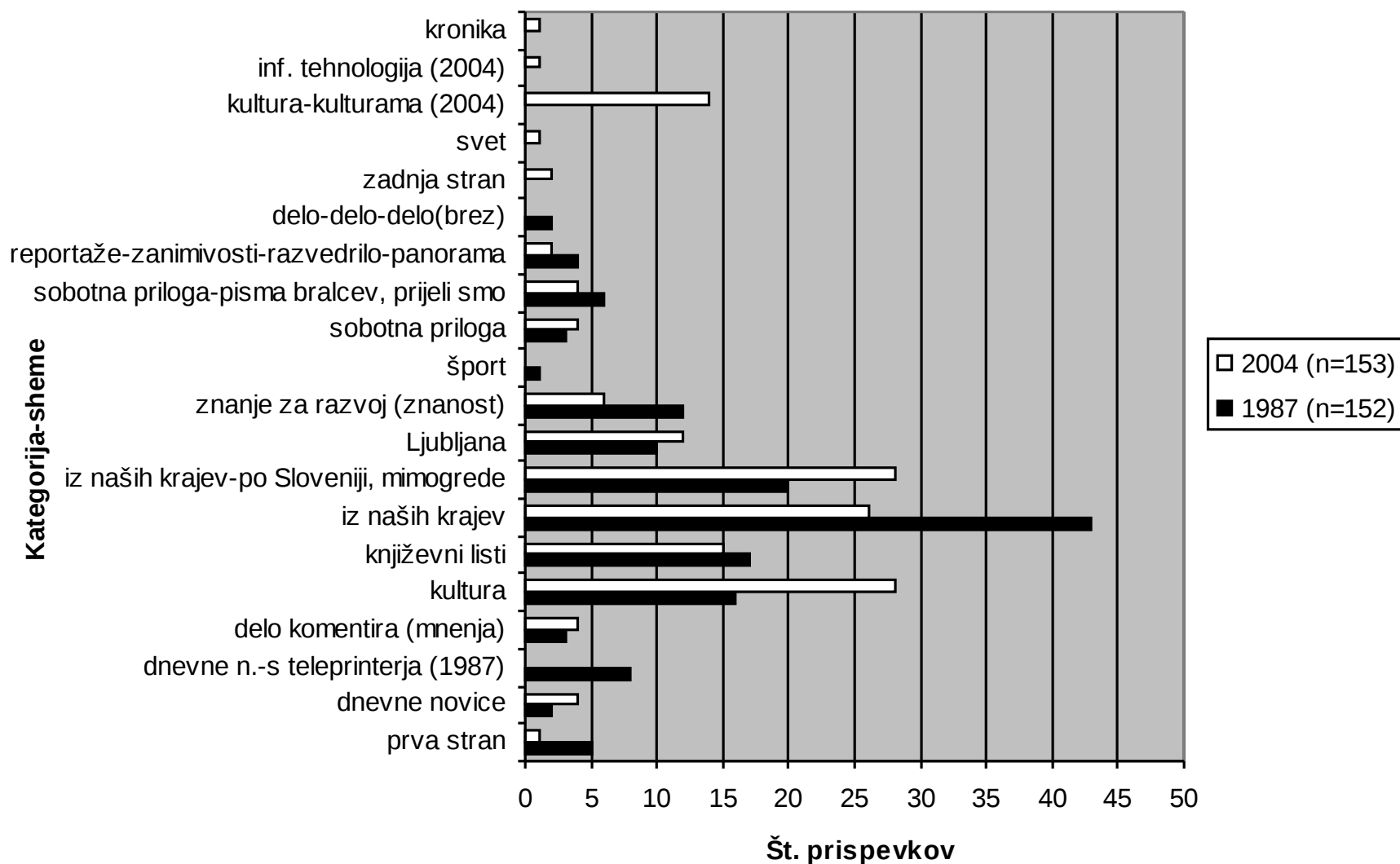
Kvantitativna analiza

- **1987 – 152 objav, 2004 – 153 objav**
- **Prevladujejo kratke vestičke in klasični članki -> objektivno poročanje**
- **Lokalna narava BIZ, “informatijski del” le v znanstvenem vidiku (značilno za leto 1987)**

Rezultati

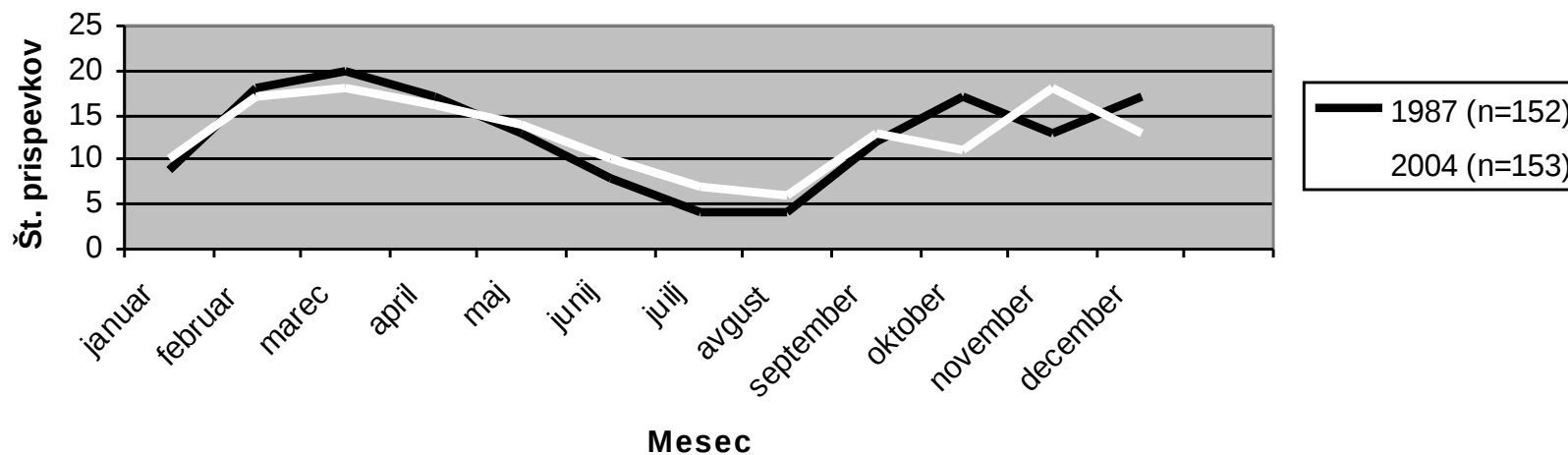

Umeščenosť príspevkov v shemo časopisa

Čas objavljanja

Pogostost v okviru kulturnih dogodkov, nacionalnih praznikov (jesen, spomlad)

Kvalitativna analiza- profesija

Večina objav praviloma nastaja na osnovi informacij, ki jih dajejo sami knjižničarji. Reprezentacija stroke in dejavnosti ni neodvisna od tega, kako le-ta vidi samo sebe.

Mediji dobijo osnovne informacije od knjižničarjev.

Staro / moderno (sodobno) 1

Stavbe “znanja” in “stare” knjige

- “posvetovalnica modrih”, “materiali neprecenljive vrednosti”, “Faust v pravem peklenškem ognju”, “črnilo ogroža”, “kulturni turizem”
- “... *bi se morali zidovi uskladiti z bibliotekarskimi funkcijami*”

Staro / moderno (sodobno) 2

“Moderno” (sodobno): informacijska tehnologija, informacija

- “knjižnica ne bo več podobna skladišču”
- “vse potrebne informacije dosegljive tudi od doma” [1987]
- digitalna knjižnica “prihaja na dom ali v kavarno”
- “treba jo [knjižnico] opazovati kot storitveno podjetje”
- knjižnice se borijo proti “prihajajoči katastrofi, ki grozi civilizaciji” [spremembe v okolju]

Knjižnica nima denarja za knjige

Ustavljen nakup novih knjig – Velika prostorska stiska v Delavski knjižnici – Obnova prihodnje leto?

LJUBLJANA, 25. maja – V Delavski knjižnici so v prvih štirih mesecih letos izposodili skupno okrog 114.000 knjig, kar je za enomesečno izposajo več kot v času, ko niso ponudili gostoljubja Mestni knjižnici. Samo aprila so si bralci izposodili 30.196 knjig. Od januarja do aprila je knjižnico obiskalo 5241 bralcev več kot lani v enakem času in v Delavsko knjižnico zdaj redno prihaja že več kot 2500 bralcev, ki so si knjige prej izposojali v Mestni knjižnici.

Vodja Delavske knjižnice (enote knjižnice Oton Župančič) Tone Praznik je povedal, da so zadnje mesece preobremenjeni, še posebno zato, ker je bila prostorska stiska že prej zelo velika in knjig nimajo več kam dati. Že lani so imeli 8859 članov, zdaj pa je še tretjino več.

Največji problem so prav prostori, saj ima knjižnica na voljo le okrog 550 kvadratnih metrov prostora, ki je že povsem zapolnjen s knjigami in knjižnimi policami. Zdaj trenutno povsem obnavljajo Mestno knjižnico, Tone Praznik pa upa, da se bodo načrti za to srednjeročno obdobje uresničili. Do leta 1990 (pravzaprav že prihodnje leto) je za celovito prenovu predvidena tudi

Delavska knjižnica. S tem ne bi uredili le notranjosti, ampak bi dobili predvsem več prostora za knjige in bralce.

Največje težave imajo z denarjem, ki ga v zadnjem času ni niti za nakup novih knjig. V letošnjih prvih treh mesecih je Delavska knjižnica kupila približno 400 knjig manj kot v enakem času lani. Če novih knjig še naprej ne bodo mogli kupovati – tudi drugih knjižnicah – bodo le težko ustregli bralcem, saj je veliko takih nimajo denarja, da bi si knjigo kupili. Pomanjkanje denarja za nakup novih knjig seveda slabo vpliva na napredek kulture nasploh, zaman pa je tudi trud, da bi ljudem dali možnost, da bi vzljubili knjigo.

MOJCA KAUČIČ

Rezultati 1

- Prizadevni knjižničarji, sumljivi uporabniki

[politični predstavniki o knjižničarjih] “... knjižničarje navdaja s samozavestnostjo, zdaj naj bi imeli tisto čarobno paličico, ki posamezniku pokaže, kje iskati v svoje in družbeno dobro vir znanja, oz. dokument, v katerem je znanje zapisano”

[uporabnik o knjižničarjih] “Komu boste knjižničarke sploh še zaupale, če ne ravno pisatelju, ki vam posredno daje kruh?”

[knjižničarji o modernem knjižničarju] obvladovanje novih oblik informacij, tehnologije, ... - in to ob povečani izposoji; posebej usposobljeni knjižničarji informatorji

[knjižničar kot posameznik] ni samo knjižničar

[knjižničarji o uporabnikih] “Bralci raje izberejo sprostitev kot znanje”

Rezultati 2

- Profesionalizacija

[ZBDS] “[je] slabo, če se knjižničarji sprašujemo: kaj imam od tega, če delujem v profesionalnem društvu, kot je naša zveza, ki jo imamo za torišče razčiščevanja in usklajevanje tistih strokovnih načel, ki pogojujejo napredek stroke in dejavnosti in nujno družbeno koristnost!” [1987, status / samopodoba stroke v odnosu posameznega knjižničarja; napredek stroke – napredek družbe]

[Oddelek] “študentom ni treba skrbeti za zaposlitev, ker je program sodoben...”

Rezultati 3

- Posredni tematski okvirji: razstava in knjižnična nadomestila (civiliziranost, napredek)

[razstava] “... tudi s pisnimi dokazi, potrdilo, da slovenska beseda že več kot tisoč let soustvarja evropsko kulturo”;
“... vsaka ustanova, ki hrani takšen dokument, skrbi zanj kot za občutljivega dojenčka v inkubatorju ...”

[knj. nadomestilo] “Glasbena industrija je nedvomno v krizi in v kakšnem majhnem kraju lahko prodajalna s cedeji kar zapre svoja vrata, ker knjižnici pač ne more konkurirati.”

[knj. nadomestilo] “... da je natančnost slovenskega katalogiziranja šibka, saj se je na prvotnem seznamu kot živeči slovenski pisatelj znašel na primer tudi sam gospod Dumas starejši”

[knj. nadomestilo] »Slovenci so postavljeni za zgled«
»marsikateri sočlanici Evropske unije«

Slikovno gradivo: knjižnica skozi uporabnika in knjižnične police

Sklepi

- Številke, statistika (pomen?).
- Knjižnice = splošno dobro, lokalna skupnost.
- Velik pomen stavb (knjižnični zidov).
- Hibridna podoba: digitalna (univerzalna) knjižnica.
- Prizadevni knjižničarji.
- Legitimacija v ideji napredka in ideji civiliziranosti.
- Stroka- znanost BIZ ima omejen glas.

Kaj lahko storimo?

- 1. Prezentacija stroke in dejavnosti je v veliki meri odvisna od knjižničarjev samih.**
- 2. Ali se strinjamo, kako predstaviti knjižnično dejavnost?**
- 3. Strategija komuniciranja z javnostmi je sicer stvar vsake posamezne knjižnice, a tudi celotne stroke in dejavnosti.**

Članek:

Badovinac, B., Južnič, P. (2011). **Aspects of representation of library and information science.** New Library World, Vol. 112 Iss: 7/8, pp.293 - 312